Bijlage: evaluatie crisisaanpak netcongestie Flevopolder-Gelderland-Utrecht (FGU)

De Tweede Kamer heeft met de motie van het lid Grinwis c.s. (Kamerstuk 29023, nr. 651) verzocht de crisisaanpak in de FGU-regio te evalueren en de geleerde lessen en succesvolle maatregelen actief toe te passen bij de aanpak van netcongestie in andere regio's. In de brief is uiteengezet hoe de geleerde lessen in andere gebieden worden toegepast. Uit de evaluatie zijn de volgende constateringen naar voren gekomen:

- De FGU-regio onderscheidt zich doordat de elektriciteitsnetten van drie provincies nauw met elkaar verbonden zijn ('vermaasd net'). Waar knelpunten in het net in andere delen van Nederland relatief lokaal kunnen zijn, is in de FGU-regio sprake van een complexe samenhang van meerdere knelpunten die zich uitstrekken over een groot deel van Midden-Nederland. Dit brengt zowel bestuurlijke als technische uitdagingen met zich mee. Bestuurlijk gaat het om een aanpak die meerdere provincies en tientallen gemeenten omvat. Technisch maakt het vermaasde karakter van het net het complexer om te bepalen op welke locaties maatregelen het meest effectief kunnen worden ingezet om overbelasting tegen te gaan.
- De situatie in de FGU-regio kon mede ontstaan doordat met name in het sterk verstedelijkte deel van Utrecht relatief weinig industrie en grootzakelijke aansluitingen aanwezig zijn. Hierdoor zijn er minder mogelijkheden om congestie via congestiemanagement met grote afnemers te verminderen. Daarnaast kent het gebied meerdere knooppunten in de energie-infrastructuur die vervangen of verzwaard worden.
- De afgelopen periode hebben TenneT en de regionale netbeheerders de modellen verder verbeterd om beter toegerust te zijn op de complexiteit van het FGU-net. Daarmee is een niveau van inzicht en rekenmethodiek ontwikkeld die in deze vorm niet eerder in Nederland is toegepast.
- Een van de belangrijke opbrengsten van de FGU-aanpak is de ontwikkelde systematiek waarmee netbeheerders en overheden gezamenlijk sturen op concrete transportvermogens, de zogenoemde 'roadmaps' van de congestiegebieden: een kwantitatief overzicht van kansen en maatregelen voor flexibel vermogen die ruimte opleveren op het stroomnet voor nieuwe aansluitingen voor woningen, bedrijven en andere maatschappelijke prioriteiten. Binnen de FGU-aanpak zijn stevige bestuurlijke afspraken gemaakt met alle betrokken partijen, inclusief een robuust proces voor monitoring en bijsturing. Hierbij is zorgvuldige communicatie en een eenduidige, stabiele informatiepositie over de voortgang van de aanpak en de beschikbare ruimte op de netten van belang.
- Naast het verbeterde inzicht in en begrip van het elektriciteitsnet is ervaring opgedaan met het ontwikkelen en toepassen van nieuwe technische maatregelen. Waar in eerste instantie vooral werd ingezet op het spreiden van het elektriciteitsverbruik van grote afnemers, wordt nu aanvullend ingezet op een efficiëntere en slimmere benutting van het laagspanningsnet in steden en woonwijken. Dit kan bovendien bijdragen aan het verminderen van netcongestie op hoger gelegen netvlakken. Daarnaast zijn maatregelen als flextenders, netbewust laden, het zwaarder belasten van het net en het aanscherpen van prognoses verder ontwikkeld. Hiermee wordt, waar dat verantwoord kan, scherper aan de wind gevaren en kan de beschikbare ruimte op het net beter worden benut.
- Naast deze technische lessen heeft de FGU-aanpak bijgedragen aan een versterkte organisatorische en bestuurlijke samenwerking tussen het Rijk, medeoverheden en netbeheerders. Onder voorzitterschap van de staatssecretaris van Klimaat en Groene Groei vindt voortdurende bestuurlijke afstemming plaats met gedeputeerden, wethouders en bestuurders van netbeheerders, de toezichthouder en betrokken departementen. Omdat de netcongestieproblematiek in de FGU-regio meerdere provincies beslaat, is gebleken dat een sterkere regierol van het Rijk helpend is voor een efficiëntere en daadkrachtigere besluitvorming.
- Tegelijkertijd blijft een cruciale rol weggelegd voor de provincies, die binnen de aanpak een coördinerende rol vervullen. Ook gemeenten zijn nauw betrokken bij de netcongestieaanpak en vervullen een belangrijke rol, onder meer op het gebied van

ruimtelijke ordening en vergunningverlening, alsook bij het informeren en betrekken van inwoners.
- Een belangrijke les is daarnaast dat provincies en gemeenten de netbeheerders kunnen ondersteunen bij het vinden van geschikte locaties voor regelbare opwek en bij het benutten van flexibiliteitskansen bij bedrijven. Een open en efficiënte informatie-uitwisseling tussen overheden en netbeheerders over de benutting van het elektriciteitsnet is hiervoor onmisbaar. Het kabinet zet zich daarom in om deze informatie-uitwisseling verder te ondersteunen.

Afsluitend laat de evaluatie zien dat de FGU-aanpak tot op heden niet alleen heeft geleid tot meer inzicht in het elektriciteitsnet en de ontwikkeling van nieuwe technische oplossingen, maar ook tot sterkere samenwerking tussen Rijk, medeoverheden en netbeheerders. Deze lessen en werkwijzen worden benut om de aanpak van netcongestie in andere regio’s verder te versterken.